

**Hela Sverige
ska leva!**

Västmanlands Länsbygderåd

U-Svängen

Nr 1/2014 • Mars

Informationsblad från Länsbygderådet i Västmanland

Upplaga 250 ex

Sid 3 **Gallery Quirinus**

Sid 4–5 **Tillberga GrannskapsService**

Sid 6 **SIOS seminarium om integrationsarbetet.**

Sid 7 **Kulturkonferens Bräcke**

Nominering för Ekoturismpris till WildSweden

Turismen med arrangemang och övernattnings ökad starkt under 2013 i Västmanland. Ett av de företag som jobbat för detta är Wild Sweden i Karmansbo, Skinnskattebergs kommun. I år hade de nominerats till att vinna en utmärkelse från Grand Travel Awards Ekoturismpris

Marcus Eldh är mycket stolt över årets nominering och att företaget vann detta pris redan 2010. Han vill betona att han kommer att fortsätta sitt arbete med att utveckla och förbättra för besökarna, trots att priset i år inte gick hans väg.

Verksamheten består av guidade turer för att se och komma nära vilda djur: varg, bäver, älg, ugglor och tjäder lockar allt fler besökare. Besökarna kan välja från en meny med kortare besök till att övernatta i "Kolarbyn Ekologde" djupt inne i skogen.

Intresset från människor över hela världen ökar och nu har vildmarksintresserade från 76 länder rest till Skinnskatteberg. Och en svensk älg är minst lika spännande som en tiger, tycker de som sett allt!

Foto: Claudia Deglaj

Länsbyggerådet för HSSL i Västmanland blev nedslagna och oroade över det dåliga utfallet av vårt erbjudande i förra numret av U-Svängen att på nytt registrera föreningarna hos oss och HSSL och därmed också få en försäkring till verksamheten utan kostnad.

för att känna till alla byten av funktionärer eller adresser – om våra mottagare aldrig meddelar oss förändringarna?

Hela styrelsen för Länsbyggerådet publiceras för varje nummer på baksidan av U-Svängen

– inklusive postadresser och telefonnummer samt epostadress. Vill man inte skriva ett ändringsmeddelande på dator, eller tycker illa om att telefonera, så kan man ju skriva ett kort eller brev till oss?!!!

Trots min och hela styrelsens förskräckelse över adresskaoset i länet hoppas jag verkligen att det nummer vi nu postar ut över länet skall nå fram för att informera och inspirera till nya tag under 2014. Vi är viktigare än någonsin i dagens föränderliga värld!

Ing-Britt Klang, Red U-Svängen

Det jag undrar, som redaktör för den tidning mer än 200 mottagare fått fyra gånger per år under de senaste åren, är: hur kan någon mottagare av vår U-Svängen någonsin föreställa sig, att Länsbyggerådet på något magiskt sätt innehaft verktyg

Ordföranden har ordet

Sitter och skriver dessa ord klockan 21.00 på kvällen och det är 7,9 grader varmt ute. Det har blåst mycket och i går började sjön utanför skölja. Idag finns det bara lite is kvar i viken. Vet aldrig att jag varit med om det så här tidigt på året någon gång.

Med dessa ord vill jag också mena att tiden riktigt rusar fram. Vi är inne i mars och har mycket spännande som väntar. Alla årsmöten som ska hållas, vilket innebär mycket arbete för föreningar med att förbereda och genomföra ett sådant. Valberedningen ska ha gjort sitt arbete, likaså revisorer.

Samtidigt har vi valår och i och med det finns det mycket vi som länsbyggeråd bör och ska sätta oss in i för att vi ska kunna förmedla de olika partiernas syn på landsbygden och dess framtid.

Muycket handlar om bredband, integration och hur de ser på landsbygdens framtid med service, boende mm.

Hoppas att vi ses på de olika forum som bjuds att delta på framöver.

Med önskan om en härlig vår

*Helen Fahlin
Ordförande
HSSL/Länsbyggerådet
i Västmanland*

Hela Sverige ska leva/Västmanland

är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till: www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbyggeråd" för att se Västmanland.

Foto: L Darnfors

Gallery Quirinus

— *ett galleri för alla*

I centrala Köping finns ett intressant konstgalleri, Gallery Quirinus. Det ägs och drivs av konstvetaren Riccardo Baldelli. Han har arbetat som agent för t ex Dario Fo, Michael Comte och Franco Costa. Här i Sverige har han spårat upp en lovande konstnär, Magnus Säker. För ett par år sedan var Magnus Säker en duktig men okänd förmåga. Idag har Riccardo Baldelli hjälpt honom ut i världen, till bokningar för utställningar i både New York och Miami.

Baldelli har också intresserat sig för konsten som skapas och ställs ut i Virsbo Konsthall, en plats som minnesgoda läsare av U-Svängen känner till. Där har han bland annat funnit Virsbo Konstnärsgrupp, en samverkande grupp av amatörer, som sedan sju år jobbar på utveckling och tekniskt kunnande tillsammans. Han har bjudit in denna grupp att visa upp prov på sin konst i Gallery Quirinus: ett gott exempel på att kultur skapar samverkan!

Tyvärr kommer U-Svängen inte att ges ut i tid för att våra läsare ska hinna se ovan nämnda, grupp på plats i galleriet. Däremot kan man hinna till Köping för att se en utställning med Magnus Säker. Den öppnas lördagen den 8 mars. Häng på! En nyupptäckt konstnär är alltid intressant!

Ett par prov på konst som skapats medlemmarna i Virsbo Konsthall: Maria Widmark-Wilkinson, Helena Lekström, Birgitta Thorsson, Anita Koski, Arja Oinonen, Heidi Ristijärvi, Katarina Wallman, Berit Lindblom, Sirkka Lindberg och Kjell Wadelius. Foto K Wadelius

Per-Olof Gottberg och Anders Flodström planerar nya projekt.

Foto: I-B Klang

Medborgarstyrd samhällsservice? Jodå, i Tillberga finns det!

Den kooperativa organisationen skall fungera i samarbete mellan människor som tar eget ansvar och står för demokrati, jämlikhet och solidaritet. Även om denna organisationsidé har funnits i långa tider i Sverige och ligger bakom mycket av landets stabilitet, har många sett tecken på minskande intresse bland våra medborgare för just dessa värderingar och denna typ av samarbete.

*U-Svängen fick tillfälle att besöka ett tjugoförårigt projekt i Västmanland, där en kooperativ organisation, i form av en ekonomisk förening som erbjuder medlemskap till ortens innevånare, har utfört stordåd. Det finns i Tillberga norr om Västerås, med drygt 2000 innevånare, och det handlar om **Tillberga GrannskapsService**.*

För drygt tjugoförårig sedan startade Kooperativet Tillberga GrannskapsService som en ekonomisk förening, där Tillbergaborna erbjuds medlemskap. Avsikten med verksamheten är att arbeta med utvecklad verksamhet och kvalitet. Delaktigheten för både medlemmarna i föreningen och övriga Tillbergabor skall vidgas och fördjupas. Medlemmarna och de som arbetar i verksamheten har möjlighet att påverka genom brukarråd för de olika verksamhetsgrenarna. Styrelsen för den ekonomiska föreningen övervakar arbetet för det gemensamma bästa och som verkställande instans finns verkställande chef med stab på Grannskapskontoret.

När U-Svängen kommer på besök träffar vi först Per-Olof Gottberg, verkställande

chef. Han säger: ”Här i föreningen kan alla känna att de kan påverka och därmed försvinner känslan av hopplöshet inför samhällets utveckling. Medlemskap ger ansvar för orten och dess utveckling och en känsla av att man kan bo här i Tillberga hela livet.”

Men samhällsservice, som vård och omsorg, skall bekostas av någon. I Tillberga har de olika grenarna av samhällsservice fått i uppdrag av Västerås stad att mot ersättning sköta servicen. Det handlar om flera områden: barnomsorg, bibliotek och kultur, miljö samt äldre och funktionsnedsatta. Här kommer brukarråden in. De jobbar med budget och ekonomi, inriktning på verksamheten, håller igång diskussionerna om genomförande och samarbete och informerar vidare till medlemmar och personal. Den styrelse som skall förverkliga idéer och beslut sitter också representerad i råden.

”Vi arbetar på det här sättet för att få kvar samhällsnyttan på orten,” säger Anders Flodström, projektledare. ”Men för våra projekt utöver den fastlagda samhällsservicen måste vi skaffa fram pengar på annat sätt än genom uppdragsarbetet. Vi har t ex fått Leader-pengar för arrangemang som vi vet skapar engagemang och känslor av delaktighet för Tillbergaborna.

Nu arbetar vi i Projekt Vision Tillberga, där vi hoppas få fram många utvecklingsförslag.”

Information genom Tillberga-bladet kommer till alla. Decembernumret 2013 ger bl a en halvtidsrapport om Vision Tillberga, som efter ett års verksamhet kan rapportera om en mängd arrangemang för skapande av gemenskap och utveckling av orten och nya idéer för att alla ska kunna göra sig hörda. Utöver kulturella arrangemang beskrivs också t ex renovering av Brand-

station och planer för Medborgarhuset samt omfördelning av förskolans och skolans lokaler. För att inte tala om Nya Rallarsvingen och Julmarknaden! ”Vi försöker engagera Tillbergaborna, medlemmar eller icke medlemmar i TGS, så att vår ort blir ett ställe man inte behöver flytta ifrån under någon del av livet,” säger Per-Olof och Anders. ”Ungdomarna kan i vuxen ålder bilda familj och bo kvar här med sina egna barn i ’det goda grannskapet’, samtidigt som de har nära till centralorten. Vårt arbete görs för att Tillberga ska vara en ort för alla människor i alla åldrar. Vi vet att den som engagerar sig också kan påverka. På så sätt får alla ett bättre liv!”

Vi försöker engagera Tillbergaborna, medlemmar eller icke medlemmar i TGS, så att vår ort blir ett ställe man inte behöver flytta ifrån under någon del av livet

För mer information:
Tel: 021-81 65 00
E-post: kontoret@tillbergags.nu

Medverkan från Länbyggerådet i Omställning Västerås

Under hösten 2013 och framöver har Länbyggerådet haft representation vid möten med Omställning Västerås, en lokal organisation lika flera andra städer i Sverige, som bland andra har Hela Sverige ska leva som förälder och stöd. En fungerande ”ledningsgrupp” finns nu, som skall engagera människor från stad och land, från organisationer och förbund av alla slag.

För att sprida information om verksamheten har man nu byggt upp en bank av epost-adresser, dit man skickar inbjudningar och information. Bland de regelbundna verksamheterna är soppluncher ett viktigt inslag. Att kalla till en enkel lunch, som tar en dryg timme, gör det möjligt för många att delta, också yrkesarbetande. De äger rum i Linneagården i centrala Västerås. Deltagare betalar 50 kr för maten.

Ett viktigt inslag i lunchmötena är föredragshållaren. Eventuella kostnader för denna person sponsras av någon organisation. Det senaste mötet erbjöd en halvtimmes inspirerande föredrag av **Den Glade Bonden från Kärbo Prästgård, Ulf Andersson**. Han ställde för några år sedan om brukandet av sin gård – där han också vuxit upp – från traditionell hård drift till att följa det naturliga kretsloppet. Han odlar spannmål och vall samt grönsaker, utan bekämpningsmedel och utan konstgödsel. Får, hästar, kor, kund och katter trivs där likaså. För att inte tala om möjligheten att sälja varor från en hållbar produktion i gårdsbutiken!

Allt som allt gav lunchen med Den Glade Bonden mera näring till deltagarnas tankar och planer för hur de vill se vårt samhälle utvecklas framöver. Både tätortsbor och landsbygdsbor måste satsa på att samla insatserna för framtiden. Kanske kan arbetet i Omställning Västerås bidra till detta.

Glöm inte gå in på hemsidan för Agenda 21 och ta del av deras program för våren!

SIOS ordnar seminarium om integrationsarbetet

SIOS är ett samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, partipolitiskt och religiöst obundet. Det organiserar olika sammanslutningar för etniska och icke-etniska minoriteter i Sverige och vill verka för ett mångkulturellt samhälle. 22 organisationer har anslutit sig till SIOS. Härom dagen hölls ett seminarium i Eskilstuna med avsikten att se på hur "Överenskommelsen inom integrationsområdet" kan användas vid integrationsarbetet i Sörmlands län. Eftersom Hela Sverige ska leva är en av stödjarna till SIOS, hade HSSL:s länsbyggeråd i Västmanland, i Östergötland och t ex Stockholms län representanter vid seminariet.

Sedan SIOS' riksordförande inlett seminariet, talade Sörmlands landshövding Liselott Hagberg och kommunalrådet i Eskilstuna Joel Hamberg om vikten av integration och hur de försökte skapa möjligheter för denna i sitt dagliga arbete. Landshövdingen berättade om de 273 språkguider som tränats för att stötta dem som inte behärskar svenskan i deras kontakter med samhället och dess institutioner. Hon beskrev också sin första insats vid tillträdet: att bilda ett integrationsråd i länet. Hon talade också varmt för ett utökat stöd till ensamkommande barn i Sverige.

Joel Hamberg visade på behovet av problemlösningar i Eskilstuna, med mer än 100 språk bland de ca 100 000 innevånarna. Han såg också fram emot en rikskonferens för dessa frågor som Eskilstuna anordnar i juni 2014. Dessutom framhöll han vikten av att de olika invandrargrupperna skulle försöka samarbeta i sin nya situation i Sverige.

Efter en snabb genomgång av Överenskommelsen med Julio Fuentes, SIOS, talade Tina Bergenbrink från Bilda. Hon påminde bland annat om en gammal tradition bland kyrkorna av att medverka i mottagande och integration.

Torgny Hemming från Folkets Hus och Parker berättade engagerat om hur olika intryck ges i samhället utifrån t ex de filmer vi kan titta på. 95% av all importerad film kommer från den engelskspråkiga världen och endast 12 av 223 filmer som visades på den dominerande SFbio förra året var svenska. Detta säger han är ett kulturproblem som också påverkar demokratin, eftersom de stora engelskspråkiga filmproducenterna har en annan politisk och moralisk inställning än den hos oss.

Sörmlands landshövding Liselott Hagberg

Kommunalrådet i Eskilstuna Joel Hamberg

SIOS, Julio Fuentes

Som en motvikt mot ovan nämnda filmer berättade Torgny Hemming om WWC, World Wide Cinema, som vill öka mångfalden, berika landsbygden, förebygga rasism, inkludera våra invandrare och skapa nya möten mellan grupperna. Han redovisade att Folkets Hus och Parker har 200 biografier, det finns Bio Kontrast och man kan stödja WWC. Han rekommenderade alla orter att skapa festivaler i samarbete mellan organisationerna, att ordna egen distribution av film och att stödja alla intresserade biogrupper under deras uppbyggnad.

En annan entusiast med många goda idéer för integration var talaren Jan Hellberg från Hyresgästföreningen. Han redovisade jobbet med Skönsbergs Folkets Hus-projekt tillsammans med Sundsvalls kommun. Detta går ut på att skaffa arbete och integration för invandrargrupperna genom att samla alla insatser i samma hus, att minska springet mellan förvaltningar och organisationer, som är ofruktbart. Projektet arbetar med kartläggning av näringslivet i kommunen och letar sedan individer med erfarenhet och kompetens som passar. Både språkutbildning och annan träning för samhället samt möjlig arbetsträning sker på samma plats, med goda resultat.

Jan Runfors, Hela Sverige ska leva/Stockholms län, pekade på problemen som uppstår när stad och landsbygd måste mötas. Ändå måste integration ske! Ett exempel: Hur gör man med en grupp kopter, som blir placerade någonstans i Dalarna?

Seminariet enades om att integration är nödvändig men uppstår inte utan insatser från alla delar av samhället. Samarbete mellan både svenska och etniska organisationer måste byggas tätare och måste få ta tid!

Vill du fråga mera kan SIOS nås på:
Tel 08-556 93 360 växel
E-post: kansli@sios.org

KULTURKONFERENS BRÄCKE

Jag åkte tåg. Vid framkomsten var jag osäker vart jag skulle gå. Det var inte skyltat vid station eller på byn. Dock var det inte långt till Bräcke Folkets Hus. Folkets Hus i Bräcke är en relativt ny byggnad som innehåller kommunkontor, högstadium, bibliotek, bokkafé, bio och restaurang. Det var imponerande.

I foajén stod en mottagningsgrupp. De frågade genast efter Anders O. Jag fick en påse med information om HSSL, Bräcke kommun m m. Jag fick mat lite snabbt sedan började konferensen. Det var grupp placeringar. I lokalen fanns ett 50-tal deltagare.

Carina Henriksson, Tornedalsteatern Pajala berättade om sin verksamhet. Hon är operasångerska. Tornedalsteatern har funnits i 30 år, och har sju anställda. De omsätter 3 miljoner kronor. De har bl a jobbat med Opera i Vildmarken och Laino operafestival. De har gott samarbete med Länsteatern. Bl a har Tornedalsteatern fått minoritetsmedel från Kulturrådet.

Jenny Svensgård från Lidhult jobbar på biblioteket där. Biblioteket är integrerat med ICA och är en succé. Det finns personal 12 tim/vecka. Övrig tid hjälper ICA personalen till. Biblioteket är öppet då affären är öppen 60–70 tim/vecka. Det har varit 2 000 besökare sedan hösten 2012 och antalet utlån är 10 000. Affären har ökat omsättningen med 1 milj/år. Kommunen hyr lokalen av ICA.

Anita K. Alexandersson har haft hand om bokdagar i Dalsland i 14 år. Det är en ideell förening. Arrangemanget är mycket populärt och har haft 10 000 besökare. Bokdagarna vill främst så ett slag för lite okända författare och månar om nordiskt samarbete, nordisk litteratur. De har en lokal i ett gammalt kulturhus men under bokdagarna används även andra lokaler.

Hellspeters Maria från Svabensverk berättade om Konst i byn med hemsida Land Art. Det började med att några ville ställa ut - installera konstverk i naturen och har nu växt. Projektet sammanbinder fler byar i Dalarna och Gästrikland. De har bl a fått ekonomisk stöttning från Postkodlotteriets kulturstiftelse.

Sedan blev det diskussioner på temat:

Kan kultur göra skillnad?

Diskussionerna handlade mycket om pengar. Bidrag från Kulturrådet och fördelningen av detta. Det tycktes att Landstingen ibland prioriterade fel att de stora institutionerna dominerade, men det var skillnader mellan länen. Skapande skola diskuterades, även annan kultur i skolan.

Brist på kultur är ett hot mot demokratin sas det. Eget skapande utvecklar hjärnan.

Ungdomar måste ha tillgång till kultur för att utvecklas. Det finns rapporter om detta, bl a Sterling rapporten.

Integration diskuterades också.

SKL s uppdrag i kulturfrågor ifrågasattes. Finns det en kulturell infrastruktur?

Åse Blombäck ordförande i HSSL pratade om landsbygdsriksdagen som blir i Sandviken i maj. Hon pratade också om kulturella strukturer och att alla närvarande på konferensen bildar ett nätverk. Dessa möten ska i fortsättningen kallas Kultur gör skillnad.

Det sades allmänt vid avslutningen att Skinnskatteberg sagt sig vara intresserad av att arrangera denna konferens nästa år. Jag blev utfrågad om vårt intresse av både HSSL och Bräcke kommun m fl.

Konferensen arrangerades av HSSL med stöd av Bräcke kommun, Bräcke Folkets Hus, Tillväxtverket, Länskulturn och Office.

Marléne Carlsson

Länsbygderådets styrelse 2013

Ordförande
Helen Fahlin
Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
070-576 49 60
helen.fahlin@helasverige.se

Ann-Marie Karlberg
Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
0221-301 22, 072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

Kassör
Nils-Gunnar Nilsson
Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Marlene Carlsson
Släntvägen 3 A
739 30 Skinnskatteberg
0222-150 31, 070-285 54 63
marlene.carlsson@skinnskatteberg.se

Sekreterare
Ing-Britt Klang
Åsgatan 4B
724 63 Västerås
021-41 67 70, 073-999 33 69
ingbrittolasse@bredband2.com

Per-Olof Graaf
Lingongatan 12
733 37 Sala
0224-261 70, 070-268 22 92
p.graaf@telia.com

Inge Larsson
Kvarnäingsvägen 10
730 61 Virsbo
0223-344 20, 070-665 45 43
virsboinge@telia.com

Ansvarig utgivare av U-Svängen: Länsbygderådets ordförande Helen Fahlin.

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turisttbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.

Hör av Dig!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening!
Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?
"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila
till Ing-Britt Klang, så får ni hjälp med att berätta!
Alla kontaktmöjligheter vid Ing-Britts bild här
ovanför!

Du kan kontakta vem du vill bland
styrelsens medlemmar – adresser
här ovan.
Välkommen att höra av dig!

Postadress:
**Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland**
c/o Ing-Britt Klang
Åsgatan 4B
724 63 Västerås